

Den trojanska hästen

Att avspänningsoffensiven genomskådats framgår av allt flera uttalanden och artiklar. Detta innebär naturligtvis inte att man i Västerntar avstånd från vad som skett eller utdömer serien av tilltänkta konferenser och resor. Men man säger ifrån att vad ryssarna hittills bjudit på är vänlighet och fester, inte reella medgivanden, att deras avsikt synes vara att förmå demokratierna till nedrustning och upplösning av sammanhållningen samt att om den ryska politiken inte övergår från prat till handling, har i själva verket intet vunnits. Allt starkare ljuder de röster som i det nuvarande skedet av falsk avspänning ser en fara för demokratiernas politik och ett nederlag för deras diplomati.

"Det är Landningar som fordras, om inte många amerikaner skall komma till slutsatsen, att Moskvas nu följda linje helt enkelt är den trojanska hästen i modern gestaltning. Det hjälper inte mycket om Sovjets talesmän säger vänliga ord om vår president, då de likväl vägrar att träffa uppgörelse i vår tids livsfrågor." Denna deklaration av New York Times är typisk för den växande realismen. På alla punkter, den tyska frågan, säkerheten, avrustningen, svarar ryssarna undvikande eller framlägger förslag som innebär att Europa skall söndras och isoleras från USA samt att ett avtal i rustningsfrågan skall slutas utan effektiv kontroll, konstateras det. "Ingen uppmjukning i den ryska ståndpunkten kan skönjas när det gäller de problem som diskuterades i Genève", skriver Washington Post. Christian Science Monitor uttrycker oro för att vänskapsatmosfären skall medföra minskad vilja till försvarsansträngningar och anser "ett varningens ord speciellt nödvändigt i det nuvarande läget". Man hävdar till och med på vissa håll — liksom Madariaga i Manchester Guardian — att det enda påtagliga resultatet av Genève hittills varit negativt för Västerntar, eftersom de demokratiska folken inväggs i säkerhet och lockas att sänka garden.

Manchester Guardian — och i mera förtunnade ordalag London Times — har markerat ständigt stegrad skepticism; nästan dag för dag kan man följa tidningens reträtt från den under Genèvekonferensen egendomligt okritiska optimismen. Bulganin vill inte ta upp den tyska frågan till lösning; man misstänker att han "vill minska den aktuella spänningen utan att gå med på några praktiska överenskommelser" (5 augusti). I årysmland förordar neutralitet för Tyskland och Europa "är avsikten att förstöra Västerntars försvarssystem genom att småningom gnaga sönder det och att på detta sätt trygga Rysslands 'säkerhet' genom att förskaffa detta land en strategiskt förmånligare position än Västerntars" (11 augusti). Rysslands avsikt är att mildra spänningen i Europa utan att upphäva Europas klyvning; "genom att mildra spänningen under rätt lång tid — så resonerar de kanske — kan de få se skiljelinjen flyttas väster ut eller i varje fall uppnå de att Västblocket förlorar sin fasthet" (16 augusti). Economist och Spectator, som hela tiden bevarat det kyliga bedömandet, publicerar i de senaste numren särskilt klagörande artiklar i nedrustningsfrågan. Vi citerar Economists kommentarer till minskningen av den ryska armén och till den ryska fordran att utländska trupper i Europa skall återkallas:

Ett av de största hindren på vägen till nedrustning är den egendomliga mörkläggnings som präglar hela Sovjetsystemet. Den saken kunde inte illustreras tydligare än när Moskva tillkännagav att 640.000 man i december skall sändas hem från de väpnade styrkorna. Det finns inga möjligheter att veta

huru
ligen
ket
skaff
nuva
panj
kraft
Bulg
lider
Mosk
penh
syfte
garn
i M
fram
Inte
upps
de ä
rege
land
Sc
klar
USA
från
milj
dem
näst
tion
som
är
Ave
skär
träff
reda
kom
jämn
kvar
sattel
E
kor
att
Kön
Kin
ame
tillb
tisk
Eng
sku
allie
mot
rysk
ran
rust
oer
grä
stäl
tva
mel
gän
ett
sku
till
äm
bar

22/8

satellitarméer som drastiskt utrensats och fyllts med partitrogna ungdomar. Att avstå från utländska baser skulle därför för de fria nationerna betyda en sakta kapitulation.

Efter Genèvekonferensen uttalade förbundskansler Aedenauer — liksom andra ledande demokratiska statsmän — i allmänna ordalag sin belåtenhet med konferensens resultat. En tid senare framförde däremot förbundsministern Strauss en ovanligt klar och pregnant analys av vad som verkligen skedde. Strauss slår fast att ryssarna inte varit eller är beredda att samtycka till en tysk återförening om Västtyskland skulle underlåta att rusta, ja, inte ens om det skulle träda ut ur Atlantpaktens neutralistiska politik som förordats för Västtyskland avsåg blott att åstadkomma isolering och splittning till kommunismens fördel. I själva verket är Rysslands pris för en återförening Atlantpaktens totala slopande och de amerikanska basernas uppgivande — "en återförening på denna grundval vore liktydig med Sovjets herravälde i hela Europa". Man måste ställa in sig på "att de kalla kriget fortsätter, att den internationella kommunismen fullföljer sin omtörande verksamhet, att Moskva överallt eggat till oro, att greppet om de förslavade folken inte mjukas upp". Därmed börjar det svåraste skedet i efterkrigspolitiken, ty det gäller att se klart vad som sker och inte falla offer för känslöstämningar; endast så kan en äkta avspänning nås. Det bör betonas att de tyska socialdemokraterna står lojala gentemot Parisfördragen och inte begagnar Genève som ett medel till propaganda.

I den kritiska och realistiska analysen av Genèvekonferensen och avspänningsoffensiven blandas ofta uttryck av förhoppningar om att oktoberkonferensen mellan utrikesministrarna skall ge mera positiva och konkreta resultat. Inga skäl anförs emellertid för dessa förhoppningar — lika litet som för optimismen före, under och närmast efter de fyra storas möte i Genève.

huruvida denna nedskärning verkligen görs. Den kan i själva verket redan ha gjorts i avsikt att skaffa fram arbetskraft för den nuvarande hektiska jordbrukskampanjen i Sovjetunionen och arbetskraft till industrin, som, enligt vad Bulgarien avslöjade förra månaden, lider svår brist på arbetskraft. Moskvas tillkännagivande, som uppenbarligen gjorts i propagandasyfte före nedrustningsförhandlingarna och de tyska förhandlingarna i Moskva, kan gälla gånger tid, framtiden eller en imaginär aktion. Inte ens Sovjets egna invånare kan uppskatta dess rätta betydelse, ty de är själva lika okunniga om sin regerings militära styrkor som utlandet är.

Sovjetunionen måste vara på det klara med att efter Koreakriget har USA minskat sina väpnade styrkor från nära 3,7 miljoner man till 2,94 miljoner och planerar att minska dem ytterligare till 2,280,000 man nästa juni månad. Denna reduktion är två gånger så stor som den som tillkännagivits av Ryssland och är redan till hälften genomförd. Även om Sovjets annonserade nedskärning genomförs till fullo, överträffas den av de minskningar som redan gjorts i väster; och dessutom kommer Sovjet trots allt att alltså ha omkring 4 miljoner man kvar under vapen plus en miljon i satellitstaterna...

Ett tillbakadragande av alla styrkor till hemlandet skulle innebära att ryssarna retirerade endast till Königsberg och Donaumynningen, Kina endast till Jalufoden, medan amerikanerna skulle tvingas dra sig tillbaka över oceanerna och de brittiska styrkorna i Tyskland över Engelska kanalen. På kontinenten skulle då de franska och små västallierade styrkorna ställas ansikte mot ansikte med överväldigande ryska förband. I Mellersta och Fjärran Östern skulle små och illa utrustade nationer utlämnas åt ett oemotståndligt tryck från väldiga grannar. Man kunde varje morgon ställas inför ett fait accompli, som tvang de fria nationerna att välja mellan att ta en begränsad motgång eller kasta hela världen ut i ett förödande atomkrig. Ryssarna skulle i själva verket bara dra sig tillbaka från sådana länder där de ämnar efter sig en kommunistisk partiapparat som de kan lita på och

Trött Huxley

I ALDOUS HUXLEYS senaste roman, *The Genius and the Goddess* (Chatto and Windus, 7/6 shilling) berättar en sextiårig vetenskapsman om sin ungdoms stora äventyr. Rivers uppfostrades av modern, en förtorkad och ondsint prästänka, i gudsfuktan och sedlighet; då han vid 28 års ålder fick anställning hos geniet Henry Maartens, Nobelpristagare i fysik, hade han ännu sin kyskhet i behåll. I Maartens familj, en ung hustru och två barn, finner Rivers öppenhet, naturlighet och glädje. Den lugna trivseln i arbete och hemliv förstörs, då Kate Maartens under mannens sjukdom förför assistenten. För henne betyder det knappast mer än fysisk avspänning, för honom samvettskval och salighet. En komplikation inträder genom att den femtonåriga dottern förälskar sig i Rivers. Lösningen vinnes genom att mor och dotter samtidigt kör ihjäl sig. Bortåt halva boken består av den äldre Rivers "filosofiska" spekulationer över livet, människorna och händelserna för trettio år sedan.

Romanen är nästan odräglig. Huxleys nedgång och trötthet avspeglas hos Rivers, som för författaren tydligen ter sig som en vis man, som ett andra jag. Särskilt

förhållandet mellan kropp och själ är ämnet för Rivers' förment snillrika tjat. Det är svårt att beskriva vad som händer en flicka vid puberteten, förklarar Rivers. "Det bästa man kan göra är att vältra sig i liknelser. En mättad lösning av känslor, som kan kristalliseras utifrån eller inifrån. Ord och handlinger som faller i den psykofysiska soppan och kommer den att klumpa sig i handlingsproducerande klunsar av passion och känsla" osv. osv. I boken finns inte en människa, en scen eller en replik som man tror på; allt är kvasi, uppstylat och ansträngt och jargong.

Hos den unge Huxley fanns ett puritanskt ursinne mot livet som ofta gav glöd åt hans fyrverkerier. Framför allt fanns det en kvickhet, som mot bakgrunden av besvikelsen var bländande och ibland gripande. Nu tycks kraften vara slut. Kvar står den gamla strävan att lyfta sig själv i håret, att säga allt inom citationstecken, att förevisa en överlägsen och genomskådande intelligens. Det ligger tragik i detta, men inte tragik av det slaget som bär upp en roman.

H. T.-N